

Z obsahu:

- Surovinovou koncepci vláda s odbory neprojednala
- Kontroloři NKÚ pochválili DIAMO za hospodárnost
- Odbory mají k návrhu novely pracovnílékařských služeb podstatné připomínky

Názor odborů na novou surovinovou politiku vládu nezajímá,

říká předseda OS PHGN Jan Sábel

Vláda v červnu schválila surovinovou politiku ČR v oblasti nerostných surovin. Podle ministerstva průmyslu a obchodu (MPO), které bylo jejím překladatelem, je dokument vytvořen na období zhruba 15 let. Odbory si stěžují, že neměly příležitost se s materiálem seznámit a případně vznést připomínky nebo návrhy. Potvrdil to předseda Odborového svazu PHGN Jan Sábel.

Prioritou České republiky by podle nové koncepce měla být bezpečnost dodávek, ekonomicky přijatelné ceny surovin pro zpracovatele a spotřebitele a efektivní využívání surovin z domácích zdrojů. Je tomu skutečně tak?

MPO navrhuje zpracovat materiál, týkající se takzvaných moderních high-tech surovin na území Česka. Jako příklad takové suroviny MPO označuje lithium. Podle nové surovinové politiky si bez těchto surovin nelze představit ekonomiku 21. století. Přesun zájmu od klasických, tradičních surovin k moderním je evidentní. V této oblasti jsou zajímavé i obsahy niobu, tantalu a rubidia, které by mohly případnou těžbu ekonomicky zhodnotit. Všechny tyto kovy jsou důležitými komponenty například pro využití alternativních energetických zdrojů či pro výrobu speciálních materiálů, uvádí materiál MPO. Patří sem i černé uhlí, ale udivuje nás, že už ne uhlí hnědé, které je stále strategickou surovinou pro energetiku a teplárenství.

Za nezbytnost pro Česko označuje ale dokument udržet dlouhodobou schopnost těžit hnědé uhlí.

To ano, ale hnědé uhlí na rozdíl od uhlí černého není zařazeno mezi strategické suroviny, což je velice podivné. Vždyť naše země má obrovské zásoby velice kvalitního energetického uhlí, které je navíc snadno dostupné. To by ale politici museli najít odvahu vzepřít se vydírání zelených a ekologů a rozhodnout o prolomení územních ekologických limitů na severu Čech. Bio-

masa ani větrníky a solární panely nezajistí dostatek elektřiny ani vytápění sídlišť a městských aglomerací za přijatelné ceny. Je dokázáno, že se o tom zřejmě nesmí v médiích mluvit a psát, že například využívání biomasy je daleko škodlivější pro přírodu i pro ovzduší, než používání kvalitního hnědého energetického uhlí. Politici jsou však zbabělí a myslí pouze na své posty. Ne všude ale jdou politici zeleným tak na ruku jako u nás. V některých jiných zemích politici myslí také na to, aby firmy i domácnosti měly bezpečné a cenově dostupné suroviny pro výroby elektřiny a tepla. I když si to nová koncepce surovinové politiky dala do vínku, já tomu příliš nevěřím. Naši zastupitelé napříč politickým spektrem se dosud chovali opačně. Upřednostňovali zájem zeleného byznysu před zájmem české energetiky a spotřebitelů.

Například v sousedním Polsku je z 90 procent výroba elektřiny z uhlí, kterého má Polsko obrovské zásoby. Polské vlády i přes vydírání evropských zelených, kteří ovládli Evropskou komisi, domácí těžbu uhlí podporují a žádají o výjimku. Světové mocnosti jako Austrálie či USA mají obrovská ložiska uhlí, těží ho a vyváží do Evropské unie. Evropská komise nutí členské státy, aby zavíraly povrchové a hlubinné doly a kupovaly uhlí dovážené ze zámorí. To je postavené na hlavu.

Vaše slova zřejmě potvrzuje i aktuální situace, kdy si hutě v Moravskoslezském kraji stěžují, že jim chybí uhlí z Dolu Paskov.

Přesně tak. Těžební černouhelná společnost OKD je v insolvenční. V rámci úspor byl v březnu uzavřen Důl Paskov, kde jsou ještě velké zásoby nejkvalitnějšího koksovateľného černého uhlí v Česku. Jediným důvodem byla údajně nerentabilní těžba. Uplynuly tři měsíce a hutě mají problém vyrovnat se se ztrátou koksovateľného uhlí z OKD. Hutě a železářny musí uhlí z Paskova nahrazovat dovozem z Kanady, Austrálie nebo Polska. Má to však háček. Dovezené suroviny mají jiné vlastnosti, než mělo uhlí z Paskova a hutě musí vytvořit směs z několika druhů dovezeného uhlí, které je zřejmě méně kvalitní než to z Paskova. A to má být úspora? My dobrovolně likvidujeme domácí suroviny a dovážíme za drahé peníze méně kvalitní ze zahraničí. Není to turecké hospodářství? Na jednáních tripartity, kterých se zúčastňuji, na to pravidelně poukazuji. V rámci OKD má důl Lazy, kde se rovněž těží koksovateľné uhlí, skončit v příštím roce. Zbývá ČSM, kde se bude těžit koksovateľné uhlí do konce roku 2021. Pak se zavře celá důlní OKD, tisíce lidí přijdou o práci, protože je to údajně,

Názor odborů na novou surovinovou politiku vládu nezajímá

DOKONČENÍ ZE STRANY 1

podle zelených mozků a nezodpovědných politiků, ekologické a úsporné. A co potom? Koksovatelné uhlí horší kvality budeme dovážet, vlastně už dovážíme, za velké peníze ze zahraničí? Kde potom skončí údajný záměr nové surovinové koncepce zajistit bezpečnost dodávek, ekonomicky přijatelné ceny surovin pro zpracovatele a spotřebitele a efektivní využívání surovin z domácích zdrojů? Já to vím už teď. Skončí to pouze na papíře.

To je hodně pesimistický odhad. I přes neuváženou privatizaci těžebního průmyslu jsou ložiska nerostných surovin stále ve vlastnictví státu. Rozhodnutí, jak se tyto suroviny budou či nebudou využívat, je ve svrchované pravomoci státu a konkrétních vlád. Takže příčina nedobrého stavu bude někde jinde?

Za prvé je zde trvalý tlak Evropské unie na likvidaci těžebního průmyslu a využívání uhlí v energetice. To je bez debat. Za druhé je tu nezodpovědný přístup českých vlád k této problematice. O uhlí, jako údajně největším znečišťovateli ovzduší a životního prostředí, se dlouho a vytrvale lže. Za třetí zde evidujeme nehospodárnou těžbu uhlí některých majitelů dolů. Choval se tak například bývalý majitel a likvidátor OKD Zdeněk Bakala. Stát by měl zákonem nebo prostřednictvím Českého báňského úřadu donutit těžaře, aby důsledně vytěžovali uhlí a těžbu tak zohospodárnili. Jenže u nás si každý dělá, co chce, a stát pouze přihlíží.

Jak tedy hodnotíte celkovou úroveň nové energetické koncepce?

Koncepce byla připravena podezřele rychle bez toho, aby odbory mohly tento materiál prostudovat a připomínkovat. O budoucí koncepci jsme jednali se zaměstnavateli v důlním průmyslu před dvěma lety. Společně jsme vypracovali studie, navrhli řešení. Kladli jsme důraz na těžbu hnědého uhlí a na prolomení územních limitů. To vše jsme poskytli vládě. Uplynul nejméně rok a vláda najednou zasedla a schválila surovinovou politiku bez konzultace s odbory. Proto hodnotíme nový materiál o surovinové politice skepticky.

Poslední tripartita, které jste se zúčastnil, měla na programu jednání o strategii státu při těžbě a využití lithia. Na Činovci jsou podle výsledků geologického průzkumu 1,2 až 1,4 milionu tun lithia. V Česku se nachází zhruba šest procent světové zásoby, většina je v okolí Činovce, zbytek ve Slavkovském lese. Pokud se bude ruda těžit, půjde zřejmě o důlní těžbu. Jaký je na to názor odborového svazu?

Podle mých informací uvedené ložisko tvoří tři až čtyři procenta světových zásob. I tak by to byl obrovský potenciál. Hlubinnou těžbu plánuje společnost Geomet, kterou vlastní australský European Metals Holdings (EMH). Studii proveditelnosti prý chce mít připravenou do poloviny příštího roku. Pokud by těžba nebyla reálná, určitě by nadnárodní společnost Geomet neinvestovala miliony do průzkumu ložiska a na přípravu studie. To je jasné.

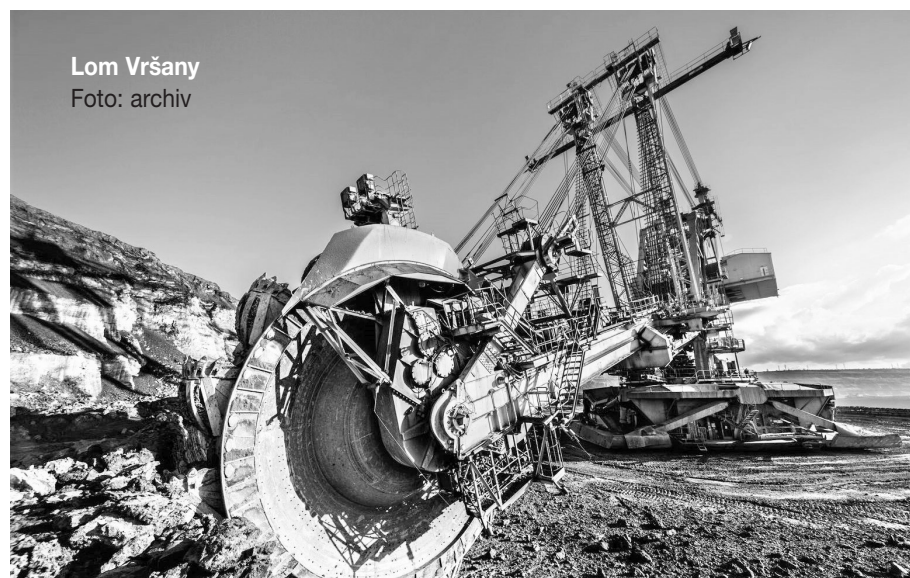
Takže vaše stanovisko?

Pokud by se lithium skutečně začalo na Činovci dolovat, měl by stát jako vlastník ložiska dohlédnout na to, aby se vytěžená ruda v regionu i zpracovávala. Hodnota ložiska dosahuje podle aktuálních cen na trhu několika set miliard korun. Pokud by zpracování rudy a následná výroba zůstala v Česku, pak by mohly pracovat v tomhle řetězci pracovat tisíce lidí. Investice do těžby lithia v Krušných horách se mohou pohybovat v řádech miliard korun. Šanci by měly dostat hlavně tuzemské firmy zabývající se výrobou baterií pro obnovitelné zdroje energie. Peníze by měly zůstat státu a regionu. Máme však obavy, aby lithium nezačala dolovat zahraniční firma a veškeré zisky neodtékaly za hranice, jak se to děje u nadnárodních firem působících v Česku. Lithium se používá na výrobu baterií a jeho cena na světových trzích stoupá. Na jednání tripartity, která diskutovala o strategii těžby lithia, předseda Zaměstnavatelského svazu důlního a naftového průmyslu Zdeněk Osner doporučil, abychom místo zahraničních těžebních společností využili raději potenciál státní společnosti Diama, a v tom jsem ho ve svém vystoupení plně podpořil. Možnost zapojení Diama původně vláda a ministerstvo průmyslu zpochybnili. Přitom Diama má u nás největší zkušenosti s těžbou uranové rudy, má kvalifikované odborníky v hlubinné těžbě. Vláda s tímto řešením nepočítala a těžbu lithia by svěřila zahraniční firmě, a přitom má státní podnik Diama.

Proto jsme na to s předsedou Osnerem upozornili na tripartitě a mělo to efekt. Premiér nás poté ubezpečil, že cílem vlády je, aby surovina nebyla vyvezena a zpracovávána za hranicemi a aby přidaná hodnota v co největším rozsahu zůstávala na území České republiky. Vláda se rovněž nebrání zapojení státního podniku Diama, pokud jde o průzkumy či těžbu lithia a dalších vybraných komodit. Diama v současnosti zpracovává analýzu, jak by se mohlo zapojit do průzkumu a těžby strategických komodit a na základě toho by se vláda rozhodla, zda může využít odbornou, personální a ekonomickou kapacitu Diama. Nechceme se opět dožít podobné situace, jakou prochází OKD. Soukromý vlastník zde těžil nejen uhlí, ale hlavně peníze a poté zadluženou a vytunelovanou společnost poslal zpátky státu.

Pokud jde o ochranu klimatu, dalo 19 členů uskupení zemí G20 najevo, že je Pařížská dohoda nezvratná. Zároveň přijaly formulaci prezidenta Donalda Trumpa, že Spojené státy chtějí s ostatními zeměmi úzce spolupracovat a pomáhat jim „v čistším a účinnějším využití fosilních paliv“. Co o tom soudíte?

To je velice rozumný postoj. Prezident Trump už při prezidentských volbách slíbil, že těžbu uhlí v USA, kterou jeho předchůdce Obama omezoval, zachová a bude ji podporovat. Trump se nenechá vydírat zelenými a nehodlá dopustit, aby nereálné záměry pařížské dohody financovaly Spojené státy. Chce chránit americký průmysl, kam patří i důlní společnosti, a zachovat a vytvářet nová pracovní místa. Z prezidenta Trumpa by si měli vzít příklad nejen naši politici, ale i ti evropští. Trump je zkušený podnikatel, a proto odmítá ekologické blouznění o tom, že likvidací důlních společností a těžby uhlí se zastaví oteplování. Oteplování je cyklický přírodní úkaz a s uhlím nemá nic společného. **Petr Koleč**

Lom Vršany
Foto: archiv

Podněty podnikatelů k materiálu vlády o surovinové politice

V závěrečných etapách projednávání materiálu Surovinová politika České republiky v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů zaslali na ministerstvo průmyslu a obchodu svá stanoviska a připomínky Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů a Svaz zaměstnavatelů důlního a naftového průmyslu. V rámci mezirezortních připomínkových řízení ministerstvo průmyslu vynechalo Odborový svaz PHGN, který je rovněž připomínkovým místem. Uveřejňujeme obecné připomínky zástupců zaměstnavatelů k vládnímu dokumentu.

V rámci mezirezortního připomínkového řízení jsme obdrželi materiál „Surovinová politika České republiky v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů“. K uvedenému návrhu Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR uplatňuje následující připomínky:

- Česká republika je vyspělým průmyslovým státem s nedostatečnou surovinovou základnou. Surovinová politika je představa státní exekutivy a soubor nástrojů pro zajištění toho, jak chce stát v určitém časovém období zajistit vyhledávání a využívání zdrojů surovin s ohledem na veřejné zájmy, zajištění chybějících surovin v zahraničí, export domácích surovin, zabezpečení chodu domácí ekonomiky potřebnými surovinami (palivoenergetickými, rudnými, nerudnými, z prvotních i sekundárních zdrojů).
- Zajištění energetických surovin a vzácných surovin je mimořádně citlivou otázkou s dopady do platební bilance, ale i do dalších oblastí.
- Česká republika patří ke skupině států, jež z důvodu neúplné surovinové základny a dlouhodobé exploatace ložisek i odporu k využívání domácích surovinových zdrojů hledají stabilní a funkční systém mezinárodních surovinových trhů, protože se dostala do závislosti na dovozech některých surovin. Víťáme, že je Surovinová politika předložena do připomínkového řízení a konstatujeme, že s většinou formulovaných cílů a priorit je možno souhlasit.

I. Obecné připomínky:

1. Zastáváme názor a žádáme, aby využívání domácích surovinových zdrojů pro potřeby tuzemské ekonomiky bylo jedním ze základních nástrojů pro zajištění surovinové bezpečnosti ČR a aby nebyla zvyšována závislost ČR na dovozu surovin, pokud se na našem území nacházejí, a jsou z ekonomického hlediska využitelné.
2. Domníváme se, že materiál, který by měl formulovat surovinovou politiku, je příliš rozsáhlý, obsahuje nadbytečné informace a deklaratorní konstatování.
3. Předpokládali jsme, že surovinová politika bude formulována na základě objektivně zjištěných zásob a potřeb suro-

vin v prognózovaném období a na základě toho budou formulována opatření pro Státní energetickou koncepci a zajištění potřebných surovin do budoucna. Například z tabulky o superstrategických/kritických surovinách EU ale vyplývá, že hodláme rezignovat na jejich domácí těžbu, a jejich ložiska v ČR jsou známá, a budeme je dovážet ze zahraničí. Tzv. ekologickou stopu v dnešním globálním světě tak přesouváme na území jiného státu. To se koneckonců týká i uhlí, kde se s dovozem přes existenci významných bilančních zásob této suroviny v ČR počítá. **Klademe si otázku, kolik zaplatí podnikatelé a obyvatelstvo za transformace na jiné palivo?** Proč nechceme připustit možnost technologického pokroku při samotné těžbě nebo i ve využívání uhlí pro jiné účely než pro energetiku nebo teplárství? **Z jakého důvodu se v rezervních lokalitách nepočítá s budoucím využitím 750 milionů tun hnědého uhlí ve II. III. a IV. etapě postupu lomu ČSA?**

4. Vzhledem k tomu, že o změně tzv. územně ekologických limitů již vláda rozhodla, považujeme tuto pasáž za nadbytečně podrobnou a postačilo by konstatování, kolik toto rozhodnutí do celkové surovinové bilance přineslo a jakým způsobem bude, díky cílům a opatřením surovinové politiky, toto uhlí využito.

5. Popisované cíle týkající se zjednodušení procesu EIA a stability právního prostředí v hornické podnikání jsou obecně velmi požadované výstupy. **Horní zákon by neměl adoptovat surovinovou politiku, ale měl by být obecnou právní normou, při jehož splnění by bylo možno realizovat podnikání v těžbě surovin.** V případě nutnosti regulace těžebního podnikání ze strany státu je nutno využívat zákonem stanovené nástroje s vědomím odpovědnosti státu za takováto omezení, včetně případného odškodnění.

6. **Za významnou prioritu považujeme ochranu domácích ložisek vyhrazených nerostů před znemožňováním jejich dobývání.** Zastáváme názor, že by ministerstvo průmyslu a obchodu mělo posoudit, nakolik jsou platné a účinné právní předpisy efektivní při zajištění ochrany ložisek vyhrazených nerostů, a zda v praxi nedochází k omezování přístupu k ložiskům vyhrazených nerostů.

Jan Wiesner,
prezident KSPS

NKÚ: DIAMO vynakládá prostředky hospodárně

Vláda projednala kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) a stanoviska ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) a ministerstva financí (MF). Peněžní prostředky určené na zahlazování následků hornické činnosti obě ministerstva spolu se státním podnikem DIAMO poskytovala účelně a hospodárně.

Nejvyšší kontrolní úřad kontroloval výdaje zakladatele státního podniku DIAMO (MPO), poskytovatele finančních prostředků (MF) a státního podniku DIAMO vynaložené v období od roku 2006 do roku 2015. DIAMO, s. p., použil v kontrolovaném období za zahlazování následků hornické činnosti celkem 36,8 miliardy Kč.

„Jsem spokojen se závěrem NKÚ, který konstatoval, že peněžní prostředky jsou používány na stanovený účel a MPO je prostřednictvím státního podniku DIAMO čerpá hospodárně,“ uvedl ministr Jiří Havlíček (ČSSD) a dodal: „Pro letošní rok jsou finanční prostředky určeny zejména na likvidaci následků po chemické těžbě uranu v lokalitě Stráž pod Ralskem.“

Ze strany MPO i MF bude i v následujícím

období prioritou zajištění dosažené úrovně kontrolní činnosti, aby i v budoucnu bylo nakládání s finančními prostředky maximálně hospodárné.

DIAMO, s. p., je jedním ze dvou státních podniků zajišťujících proces zahlazování následků hornické činnosti v České republice. Provádí zahlazování následků hornické činnosti po těžbě uranu, rud a části uhelného hornictví. Ředitelství státního podniku má sídlo ve Stráži pod Ralskem. Je organizačně rozdělen do čtyř odštěpných závodů: Těžba a úprava uranu se sídlem ve Stráži pod Ralskem, Správa uranových ložisek se sídlem v Příbrami, GEAM se sídlem v Dolní Rožince a ODRA se sídlem v Ostravě. DIAMO zaměstnává přibližně 2500 zaměstnanců. **(red)**

K návrhu novely pracovnělékařských služeb mají odbory řadu podstatných připomínek

Pracovnělékařské služby (PLS) se řídí zákonem č. 373/2011 Sb., v platném znění, o specifických zdravotních službách, a prováděcí vyhláškou č. 79/2013 Sb. Již od počátku platnosti však narážíme v praxi na mnoho problémů a nejasností.

Řada podaných připomínek sociálních partnerů vyústila v letošním roce v předložení novely prováděcí vyhlášky č. 79/2013 Sb. Za Odborový svaz pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu jsme podali, společně se svazovými právníky, řadu připomínek a návrhů, jejichž cílem je doplnit problémové oblasti a vyjasnit výklad některých ustanovení.

Zejména odbory v důlní společnosti OKD mají jiný názor na výklad některých ustanovení týkajících se praktického provádění preventivních prohlídek zaměstnanců vykonávajících několik pracovních činností v období mezi jednotlivými preventivními prohlídkami. V tomto období působí na zaměstnance více rizikových faktorů, než je uvedeno na žádance zaměstnavatele o preventivní prohlídku. Díky tomu nejsou u některých zaměstnanců provedena všechna potřebná lékařská vyšetření a v dané chvíli nemusí být zjištěno poškození zdraví a případné uznání nemoci z povolání (NzP). Také jsme na několika jednáních řešili praktické provádění výstupních prohlídek a mimořádných preventivních prohlídek.

Dvanáct připomínek odborového svazu doplnila letos v červnu legislativní rada Českomoravské konfederace odborových svazů celkem na 21 připomínek, z nichž většina je technického rázu.

Hlavní připomínky odborů ve zjednodušené interpretaci:

- Výstupní prohlídky by se měly uskutečňovat vždy při skončení pracovního vztahu, pokud zaměstnanec vykonával práci zařazenou v kategorii druhé – rizikové a třetí nebo čtvrté kategorii. To se v praxi mnohdy neděje a případné prokázání nemoci z povolání zaměstnance je mnohem složitější a po delší době už prakticky nemožné. Zaměstnanci, kteří výstupní prohlídku neabsolvovali a v novém zaměstnání už přes vstupní prohlídku neprošli, si dnes svou chybu uvědomují.

- V návrhu novely je stanovena možnost provést výstupní prohlídku při skončení pracovního vztahu, i když nejsou splněny podmínky pro povinnou prohlídku. Náš požadavek je, aby v případě fakultativní prohlídky se tato stala povinnou, jestliže o její provedení požádá zaměstnanec. Zpřesnilo se i náležitosti potvrzení výstupní prohlídky, zejména údaje o pracovním zařazení a vykonávané práci, rizikových faktorech ve vztahu ke konkrétní vykonávané práci zaměstnance.

Prioritou je ochrana zdraví zaměstnanců

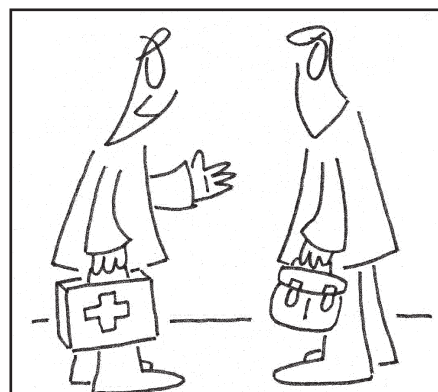
- Pracovní posudek se u výstupní prohlídky nevystavuje, přesto by měl být s jejím závěrem zaměstnanec seznámen, jinak nemá prohlídka požadovaný smysl. Dosud se tak mnohdy neděje a řešení je na poskytovateli PLS.
- Při změně práce a před převedením zaměstnance na jinou práci se provede opět výstupní a vstupní prohlídka. Pro zaměstnance je velmi důležité, aby byl neprodleně prověřen zdravotní stav a případný nález byl ihned řešen v souvislosti s možným

onemocněním nemocí z povolání.

- Zpřesnilo se údaje v žádosti zaměstnavatele o provedení vstupní preventivní prohlídky, zejména o době expozice každým rizikovým faktorem, který na zaměstnance působí a o údaje o předpokládaném pracovním zařazení v zaměstnání.
- Periodické prohlídky se budou provádět i pro činnosti vykonávané na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, pokud je dohoda delší než lhůta preventivní prohlídky a kdy se jedná o práce rizikové, nebo práce s rizikem ohrožení zdraví.
- Navrhujeme, aby mimořádná prohlídka, pokud je nařízená, byla provedena před započítáním práce, pokud je tato zařazená do rizikové kategorie. Mimořádná prohlídka se rovněž provede i v případě, že o ni požádá zaměstnanec. Náplní mimořádné prohlídky má být pouze posouzení zdravotního stavu v souvislosti s případnou změnou tohoto stavu, a není proto potřeba provádět celou prohlídku.

Všechny připomínky mají za cíl vyřešit nejasnosti, nastavit jasnější pravidla při provádění pracovnělékařských služeb a zlepšit úroveň ochrany zdraví zaměstnanců v pracovním procesu. Naším cílem je dostat uvedené informace do firem k zaměstnancům, a umožnit jim, aby lépe znali a uplatňovali svá práva a možnosti při posuzování jejich zdravotního stavu. Věřím, že většina připomínek k novele bude přijata v zájmu ochrany zdraví zaměstnanců.

Ivo Kavka,
svazový inspektor
bezpečnosti práce OS PHGN

BÝVAL JSEM HORNÍK,
ALE PŘEŠKOLILI MĚ
NA CHIRURGA.

Kresba: Miloš Krmáček

Noviny Odborového svazu pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu

hgn

HORNÍK - GEOLOG - NAFTAR

Vydává OS PHGN ve vydavatelství SONDY, s.r.o. Adresa redakce a vydavatele: nám. Winstona Churchilla 2, 113 59 Praha 3. Redaktor: Petr Kolev, tel.: 234 462 328, e-mail: kolev.petr@cmkos.cz. Zlom: SONDY. Distribuce A.L.L. Production. Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta. ISSN 0322 9599. Registrační číslo MK ČR F 5253.